

Nr 138

Av fru Jäderberg m. fl., i anledning av riksdagens revisorers uttalanden rörande socialhjälp och barnavård till lappar.

Sedan åtskilliga år tillbaka har å femte huvudtiteln funnits uppfört ett anslag till socialhjälp och barnavård för lappar. För innevarande budgetår är detta upptaget med ett belopp av 200 000 kronor och samma belopp har av föredragande departementschefen föreslagits även för nästkommande budgetår.

Bakgrunden till att staten på detta sätt understött lappmarkskommunerna finner man i där rådande säregna förhållanden. Redan den omständigheten, att kommunens invånare utgörs av bofasta och nomader, skapar en yttre relief, som markant skiljer dessa kommunbildningar från andra. Av exempelvis Karesuando sockens omkring 1 400 invånare är en tredjedel samer med renskötseln som näringsfång. Skattekraften är i lappmarkskommunerna — fränsett enstaka undantag som t. ex. Kiruna och Gällivare — i regel lägre än i andra kommuner. Särskilt den bofasta befolkningen har stora svårigheter att skaffa sig kontanta inkomster, som även i lappmarkerna liksom i Stockholm och annorstädes nu utgör grundvalen för människornas utkomst. Självhushållningen tillhör ett förgånget skede. Då det finns bofasta familjer som, fränsett allmänna barnbidrag och jämförliga ting, inte har högre årsinkomst än 2 500—3 000 kronor, finner man det naturligt att utgifter för samernas socialvård och barnavård inte pålägges dessa människor, som visserligen själva har ingen eller obetydlig skatt, men vilkas samhällsservice skulle försämrans genom att här ifrågavarande pålaga lades på de bofasta. Samerna intar ju alltjämt en särpräglad ställning inom vårt land, och detta markeras även av de författningsbestämmelser, som nu upptagits till diskussion.

Anledningen att så skett är det uttalande riksdagens senast församlade revisorer gjort om att anslaget till Socialhjälp och barnavård till lappar avföres från riksstaten. Två av revisorerna, vilka äga god kännedom om förhållandena i lappmarkerna, har anfört reservation mot detta beslut av revisorernas majoritet.

Om revisorernas uttalande godtages av riksdagen, innebär det betydande ekonomiska olägenheter för många kommuner. För exempelvis Karesuando socken skulle den kommunala utdebiteringen enligt 1955 års uppgifter genom den föreslagna åtgärden höjas med över 1 krona 50 öre per skatte-krona. Ytterst skulle inskränkningarna drabba måhända en mängd be-

hövande människor. Något missbruk med den nuvarande ordningen torde svårligen kunna förekomma, eftersom ju staten genom sina tjänstemän i lappadministrationen redan är inkopplad åtminstone som rådgivare åt berörda kommunala myndigheter.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av riksdagens revisorers berättelse över den år 1956 av dem verkställda granskningen angående statsverket måtte besluta, att vad revisorerna under § 15 föreslagit om att anslaget till Socialhjälp och barnavård till lappar avföres från riksstaten lämnas utan bifall.

Stockholm den 24 januari 1957

Annie Jäderberg

Olof Wiklund

R. Lassinantti

Ivar Jansson
Kalix

Harald Larsson
i Hedenäset